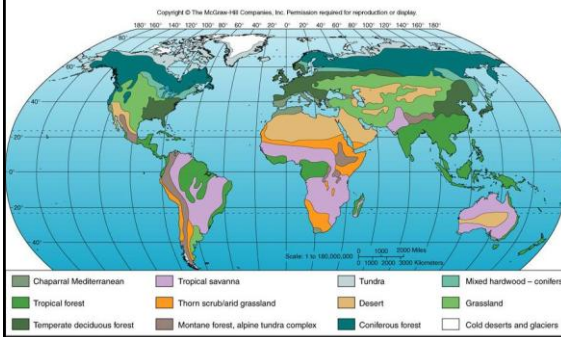

REPETITORIUM FYZICKÉ GEOGRAFIE

9. Subtropické lesy a křoviny, stepi

RNDr. Aleš Ruda, Ph.D.

Mapa BIOMŮ - subtropy

Subtropické lesy a křoviny

- Subtropie s obdobím zimních dešťů
 - Tvrdoleté lesy a křoviny**
 - vegetační kryt → kožovité a tuhé listy, pupeny kryty šupinami
 - požáry → významný přísun živin do půdy
- Subtropie s obdobím letních dešťů
 - Vavřínové stálezelené lesy**
 - stále zelené dřeviny s relativně malými listy
 - vzácně se vyskytují liány a epifyty

Subtropy s obdobím zimních dešťů

- ▶ západní pobřeží kontinentů, evropské středomoří
- ▶ klima
 - mezi pouštěmi tropů a subtropů a územím mírného pásu se západními větry
 - změny atmosférického tlaku v průběhu roku
 - **léto**: oblast V se posune s pásem pasátů blíže k pólům
 - od jara do podzimu zde vanou severovýchodní pasáty, zde tzv. **etésiové větry**
 - $\bar{t} = 25^{\circ}\text{C}$
 - **zima**: tlaková výše se posouvá s pasáty blíže k rovníku
 - $\bar{t} = 10\text{-}12^{\circ}\text{C}$
- ▶ odtokový režim řek → nevyrovnaný → od listopadu do března odteče přes 70% ročního objemu odtoku
- ▶ půdy: hnědozemě na žulách, na vápencích tmavočervené hlinitojilovité půdy označované **terra rossa**

Tvrdolesy a křoviny

1. **Středozeří**: převládal dub cesmínovitý, ve vlhčích částech dub korkový → odlesnění → náhradní vegetační typ → **macchie** = 2-3 m vysoké husté křoviny př. duby, planika, řečík, myrta, oleandr, rohovník, vřesovec → jejich degradaci (pastva a vypalování)
 - **garrigue** = nízké křovité porosty tvořené trnitým dubem kermesovým (pobřeží jižní Francie)
 - **tomillares** = aromatické keře a polokeře (Španělsko), př. šalvěje, levandule, rozmarýny, **palmitos** = palmové houštiny ze žumary nízké
 - **frygana** = křovinatá formace př. pryšec, kručinka, krkavec, kozinec

Tvrdolesy a křoviny

Dub cesmínovitý

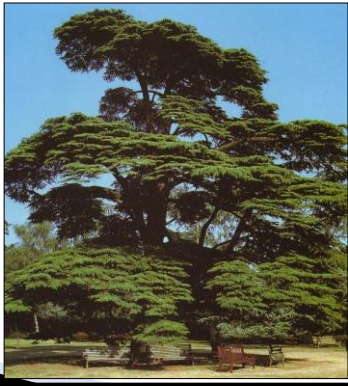
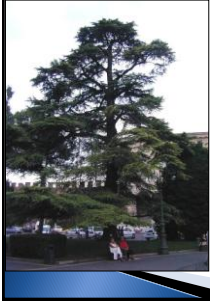
Olivovník evropský

Borovice halebská

Cedr libanonský

Oleandr

Planika

Tvrdoleté lesy a křoviny

2. **Kalifornská oblast** : - úzký pruh pacifického pobřeží a přilehlých horských pásem
- severní část tvrdolisté dubové lesy, jih je tvořen přirozenou vegetací křovin (**chaparral**)
3. **Chilská oblast** : střední Chile → zbytek tvrdolisté formace + křovinatá formace (**espinal**), borovicové porosty př. cedr, blahočet
4. **Kapská oblast** : křovinaté porosty (**fynbos**)
5. **Australská oblast** : JZ a jih okolo Adelaide, vlhčí klima → blahovičníky, sušší klima → křovinaté formace (**scrub**), př. akácie

Blahočet

Chaparral

Subtropy se zimním obdobím dešťů

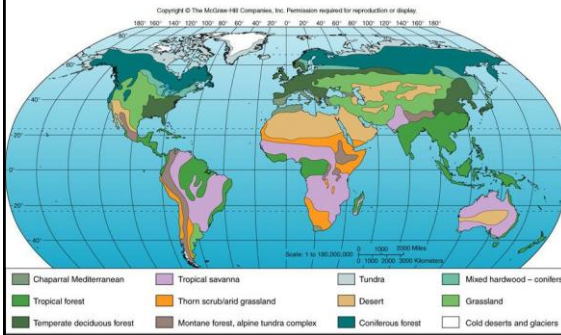
- ▶ převážně východní okraje kontinentů od obratníků k mírným šířkám
- ▶ **trvale zavlažovaná území** : jih Brazílie, SV Argentiny, JV USA (Florida), V Austrálie, JV Afriky
- ▶ **subtropické monzunové podnebí** → oblast východní Asie – Čína, Filipíny, Korejský poloostrov a Japonské ostrovy i v povodí Amuru a na Sachalinu, náležící mírnému pásu
 - vlhký **letní monzun** vane od J a JV
 - **zimní monzun** vane z vnitřní Asie od S a SZ

Vavřínové stálezelené lesy

1. **Východní Asie** : → jižní a střední Čína, jihovýchodní poloostrov a Japonsko
2. **Východní Austrálie** : → blahovičníky, palmy, pabuky
3. **Jihovýchodní Afrika** : → liány, stromy, pryšce, mangrove, aloe
4. **Severní Amerika** : Florida → stále zelené palmy, ořešáky, borovice, bažinné bořiny
5. **Jižní Amerika** : J Brazílie, SV Argentína, savany v létě
→ araukárie, brazilská liána, palmy, stromová kapradiny, kaučukovníky, paraguayská

Mapa BIOMŮ – stepi

STEPI

- ▶ xerofytní travinná formace mírného pásu, chybějí stromy → střídání vlhkých a suchých období
- ▶ vazba na kontinentální a subkontinentální klima
- ▶ těžiště rozšíření na S polokouli 35°/40° - 55° zem. šířky
- ▶ mírné aridní klima, srážky 300 – 500 mm → východoevropské stepi, 500 – 1000 mm → prémie, 800 – 1000 mm → pampy
- ▶ ve vegetaci dominují víceleté trávy a cibulovité rostliny → velká část rostlinné hmoty je soustředěna v kořenových systémech → nutnost přečkání doby vegetačního klidu

Rozšíření stepí

STEPI

- ▶ mírné aridní klima, srážky 300 – 500 mm → východoevropské stepi, 500 – 1000 mm → prémie, 800 – 1000 mm → pampy
- ▶ víceleté trávy a cibulovité rostliny → velká část rostlinné hmoty je soustředěna v kořenových systémech
- ▶ vegetace :
S.A. → vlhčí V část porosty vousatky až 2 m vysoké
Evropské a asijské stepi → porosty kavylky a kostřavy
J.A. → intenzivně zemědělsky využívána
- ▶ kulturní step : oblast mimo přirozený výskyt stepí s příznivými podmínkami pro zemědělství
- ▶ bohatý porost trav → **černo země**

STEPÍ

- rozdělení stepí podle množství srážek :
 - a) *dlouhostébelné stepi* – 600 až 1000 mm, 2 m vysoké trávy, viz vousatka
 - b) *krátkostébelné stepi* – 300 až 450 mm, převládá tzv. bizonní tráva → pastviny
 - c) *pouštní stepi* – méně jak 250 mm, opuncie pelyňky, jednoleté byliny
- **fauna** : → adaptace na rozsáhlé travní porosty
 - Eurasie** – sajša tatarská, kůň Przewalský (snad ještě žije v Mongolsku), stepní hlodavci, vlk, rys, orel, supi ...
 - S.A.** – bizon, vidloroh americký, kojot prériový, kuguár (puma)
 - J.A.** – mara stepní, jelenec, nandu stepní a pampový
